

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מבוא לפסיכותרפיה פסיכודינמית, תיאוריה ופרקטיקה א' - 37980

תאריך עדכון אחרון 03-09-2023

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): דר' נעמה גרשי צחור

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: naama.gruenwald@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי רביעי בתיאום מראש

מורי הקורס:
ד"ר נעמה גרשי-צחור

תאור כללי של הקורס:

תיאוריות פסיכודינמיות מלוות את הפסיכולוגיה המודרנית מראשיתה ומהוות במידה רבה את התשתית המושגית המודעת והלא מודעת דרכה אנו חושבים על התפתחות, על אישיות, על יחסים ועל טיפול. בקורס מבואי זה נלמד את מושגי היסוד של החשיבה הפסיכודינמית ההתפתחותית, את המקורות התיאורטיים והמחקריים שלה ואת ההשלכות שיש לתיאוריות הפסיכודינמיות על עבודה טיפולית עם ילדים ועם משפחות. בסמסטר זה הקורס יתמקד בחשיבה תיאורטית ובהמשגה פסיכודינמית. נלמד על תיאורית הדחפים, פסיכולוגית האגו, התפתחות העצמי והתפתחות היכולת לקשר. לאחר שנלמד את היסודות התיאורטיים נלמד לעשות שימוש במושגים פסיכודינמיים להמשגת מקרה ולתכנון התערבות טיפולית. סטודנטים המשתתפים בקורס נדרשים לקרוא את מאמרי החובה לפני כל שיעור ולכתוב תגובה קצרה באורך של כשתי פסקאות על כל מאמר. בסמסטר א' הסטודנטים יתבקשו להגיש תצפית אחת על אינטראקציה בין הורה לילד וכן לגשת למבחן בית על החומר שנלמד.

מטרות הקורס:

1. היכרות עם תיאוריות היסוד בחשיבה פסיכודינמית
2. היכרות עם מושגי היסוד בהערכת אישיות פסיכודינמית

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. פיתוח יכולת המשגה פסיכודינמית-אינטגרטיבית של מקרים טיפוליים.
2. כישורי תצפית ביחסים דיאדיים.
3. פיתוח גמישות בשימוש בתיאוריות השונות להסבר תהליכים תוך-אישיים ואינטראקציות.
4. ידעו ליישם המשגה פסיכודינמית על תכנון וביצוע התערבויות טיפוליות.

דרישות נוכחות (%) :
100%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות, דיונים על חומר הקריאה, עריכת תצפית דיאדית והצגות של סטודנטים של מקרים מהעבודה המעשית.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. הנחות יסוד בחשיבה הפסיכודינמית
2. זיגמונד פרויד: הלא מודע והקונפליקט, המודל הפסיכוסקסואלי להתפתחות, שלושת הרשויות של הנפש.
3. אנה פרויד: התפתחות האגו ומנגנוני ההגנה
4. ג'ון בולבי: תאורית התקשרות ובסיס בטוח.
5. תאוריית מנטליזציה
6. יחסי אובייקט: מלני קליין- אובייקט פנימי, הפנמות, פיצולים והשלכות. התפתחות כמעבר בין פוזיציות.

חומר חובה לקריאה:

McWilliams, N. (1994), *Psychoanalytic Diagnosis*, New York: The Guilford Press, PP. 19-39.

AACAP Official Action, (2012), *Practice parameters for psychodynamic psychotherapy with children*, *Journal of the American of Child Psychiatry*, Vol. 51 (5), pp. 541-557.
צית'יק, מ. (2000), שיטות בפסיכותרפיה של הילד - אסטרטגיות פסיכודינמיות, הוצאת אח (2004), עמ' 59-70. (פרק 3 - תפקידו המרכזי של המשחק)

Altman, N., Briggs, R., Frankel, J., Gensler, D. & Pantone, P., (2002). *Relational Child Psychotherapy*, New York: Other Press. Chapter 11: Launching the therapy with the child (pp. 31-68).

מיטשל, ס.א., ובלאק, מ.ג'. (2006). פרויד ומעבר לו: תולדות החשיבה הפסיכואנליטית המודרנית, תולעת ספרים, עמ' 47-71.
א. פרויד, ז. (1909), הנס הקטן: אנליזה של פוביה בילד בן חמש, צפת: הוצאת ספרים (2003), עמ' 51-57.

ב. גרין, ד. הורות, הדרכה וטיפול נפשי, בתוך: פרויד, ז. הנס הקטן: אנליזה של פוביה בילד בן חמש, צפת: הוצאת ספרים (2003), עמ' 155-174.

ג. פיטר, ג. (1998), פרויד- פרשת חיים לזמנו, תל אביב: הוצאת דביר, עמ' 211-215.
א. פרויד, א. (1987). האני ומנגנוני ההגנה. תל אביב: הוצאת שוקן, עמ' 75-92

ב. מיטשל, ס.א., ובלאק, מ.ג'. (2006) פרויד ומעבר לו: תולדות החשיבה הפסיכואנליטית המודרנית, תולעת ספרים, עמ' 72-89.
צית'יק, מ. (2000), שיטות בפסיכותרפיה של הילד - אסטרטגיות פסיכודינמיות, הוצאת אח (2004), עמ' 151-169. פרק 7: הטיפול בפתולוגיה של האופי.

בולבי, ג'. (2016). בסיס בטוח: התקשרות הורה-ילד והתפתחות אנושית בריאה. תל אביב: עם עובד. עמ' 121-134. (פרק 7 - תפקיד ההתקשרות בהתפתחות האישיות)

Fonagy, P. & Bateman, A. (2019). Introduction. In: Bateman, A. & Fonagy, P. (Eds),

Handbook of Mentalizing in Mental Health Practice. American Psychiatric Association Publishing (Ch.1 pp. 3-19)

Allan J. G., Fonagy, P. & Bateman, A. W. (2008), *Mentalizing in Clinical Practice*, Washington, London: American Publishing Inc. Ch. 6: Mentalizing Intervention, pp. 163-210

Malberg, N. T. (2015) *Activating Mentalization in Parents: An Integrative Framework*, *Journal of Infant, Child, and Adolescent Psychotherapy*, 14:3, 232-245, DOI: 10.1080/15289168.2015.1068002

אוגדן, ת.ה. (2003), מצע הנפש. תל אביב: הוצאת תולעת ספרים, עמ' 53-70.

אוגדן, ת.ה. (2003), מצע הנפש. תל אביב: הוצאת תולעת ספרים, עמ' 53-70.

חומר לקריאה נוספת:

Fonagy, P., & Target, M. (2003). *Psychoanalytic theories. Perspectives from developmental psychopathology*. London: Whurr. Chapter 2 (31-52).

פרויד, ז. (1915) שלושה מאמרים על המיניות

פרויד, ז. (1968). האני והסתם. בתוך: מעבר לעקרון העונג. תל אביב: דביר.

פרויד, א. (1987). האני ומנגנוני ההגנה. תל אביב: הוצאת שוקן. (פרק ו' כיחוש בדמיון, עמ' 51-58).

פרויד א. (1978). תקינות ופתולוגיה בילדות. תל אביב: הוצאת שוקן. (פרק ג' הערכת התקינות אצל הילד, עמ' 42-72.)

Mayes, L., & Cohen, D. (1996). *Anna Freud and developmental psychoanalytic psychology. The Psychoanalytic Study of the Child*, 51, 117-141. Mahler, M., Bergman A., &

Pine F. (1989). *The psychological birth of the human infant*. Karnak

סטרן, דניאל נ. (2005). עולמם הבין-אישי של תינוקות : גישה פסיכואנליטית והתפתחותית (פסיכה - ספריה פסיכולוגית). בן שמן: מודן. (פרק 1).

סטרן, דניאל נ. (1990) יומנו של תינוק. בן שמן: מודן. (פרק 10- עולמות מתנגשים).

דורבן, י. (2002). על אהבה, שנאה וחרדה- מבוא לחשיבה הקליניאנית. מתוך מלאני קליין כתבים נבחרים. תל אביב: תולעת ספרים (עמ' 7-35).

מרכיבי הציון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 50 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
50 %

מידע נוסף / הערות:

ציון הקורס מורכב מהגשה של דוחות קריאה שבועיים, הגשת דו"ח תצפית התפתחותית והגשת מבחן בית